

Samenwerken voor impact

Bedrijven, ngo's, vakbonden en overheid zijn binnen het convenant (CKT) meer gaan [samenwerken](#) om verbeteringen in de keten te realiseren. Ook investeren bedrijven in betere relaties en een betere dialoog met leveranciers, zoals blijkt uit het [collectieve project tegen kinderarbeid](#).

Uitbreiding en verdieping van samenwerking

Naar aanleiding van de [tussentijdse evaluatie](#) heeft de CKT-stuurgroep besloten meer aandacht te besteden aan samenwerking gericht op impact. Dit sluit aan bij de *Theory of Change* die het CKT in 2019 heeft gepubliceerd. Veel risico's in de ketens zijn zo complex dat individuele bedrijven die moeilijk aan kunnen pakken. Daarom is het belangrijk dat CKT-partijen en -bedrijven samenwerken.

Samenwerkingen tussen bedrijven en partijen zijn een vorm van stakeholderconsultatie. Ngo's en vakbonden adviseren bedrijven over stappen in het due diligence proces. Naast verbreding vindt ook verdieping plaats: al 20 bedrijven zijn met lokale stakeholders in productielanden in contact gebracht.

Meer betrokkenheid van lokale belanghebbenden in productielanden

Naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie hebben de CKT-bedrijven in 2019 hun twee prioritaire risico's gedeeld. Dit geeft CKT-partijen de kans om bedrijven te ondersteunen in hun due diligence proces. Het aantal matches tussen bedrijven en partijen is toegenomen. Wel is het duidelijk dat het tijd kost om samenwerking tot stand te brengen en vertrouwen op te bouwen. Bedrijven die 3 jaar geleden in het convenant zijn ingestapt, hebben meer contact en samenwerking met ngo's en vakbonden dan bedrijven die later zijn ingestapt.

Het rapport [Dierenwelzijn in de kleding- en textielsector](#) en de factsheets [Animal welfare in textile production](#) hebben tot een toename van vragen en contactverzoeken geleid bij dierenwelzijnorganisatie *VIER VOETERS*. 11 van de 41 CKT-bedrijven die materiaal van dierlijke oorsprong gebruiken, hebben in 2019 advies gevraagd over het verminderen van dierenleed in hun keten en het gebruik van keurmerken voor materialen van dierlijke oorsprong.

Bedrijven trekken ook meer gezamenlijk op om risico's in hun ketens te adresseren en hun invloed te vergroten. Veel bedrijven hebben individueel te weinig slagkracht om verbeteringen voor mens, milieu en dier te realiseren.

Collectief project Leefbaar loon

In het kader van het [collectief project Leefbaar loon](#) zijn er in 2019 twee verplichte trainingen voor bedrijven georganiseerd. 47 leveranciers van 12 CKT-bedrijven hebben deelgenomen aan [leveranciersseminars](#). Ook is er een haalbaarheidsstudie leefbaar loon in India uitgevoerd, op grond waarvan is besloten het cao-overleg in Tamil Nadu te ondersteunen. Er zijn diverse samenwerkingen tot stand gekomen tussen bedrijven om een leefbaar loon bij een gedeelde leverancier te betalen, zoals de samenwerking tussen Zeeman en Schijvens, zie verder onder thema I [Leefbaar loon in hoofdstuk Negen thema's voor due diligence](#).

Collectief project Fonds Bestrijding Kinderarbeid

Het [collectieve project Kinderarbeid](#), deels gefinancierd door het Fonds Bestrijding Kinderarbeid, heeft als doel de oorzaken van kinderarbeid aan te pakken en kinderen toegang tot onderwijs te bieden. In 3 jaar tijd zijn positieve resultaten bereikt. Zo hebben 12.000 werknemers betere arbeidsvoorwaarden gekregen in relatie tot hun kinderen, zoals verlengd zwangerschapsverlof, kwalitatieve kinderopvang en tijd voor voeden van jonge kinderen gedurende de werkdag, er zijn workers' committees opgezet en risk assessments uitgevoerd, zie verder thema II [Kinderarbeid in hoofdstuk Negen thema's voor due diligence](#). Bij het project waren de volgende bedrijven en partijen betrokken: O'Neill, FNG, Cool Investments, Hunkmöller, Prénatal, We Fashion en Arisa, UNICEF, Fair Labour Association (FLA), InRetail, Hivos en het CKT-secretariaat van de SER.

Collectief project Verduurzaming ververijen in China

Het [collectief project Verduurzamen textielververijen China](#) ondersteunt 9 ververijen in Shanghai, Jiangsu en Zhejiang bij het verduurzamen van hun productieproces op het gebied van milieu en arbeidsomstandigheden. Het project wordt gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken en uitgevoerd door Arcadis. Bij dit project zijn 6 CKT-bedrijven betrokken. Zie verder thema VII [Water en chemicaliën in hoofdstuk Negen thema's voor due diligence](#).

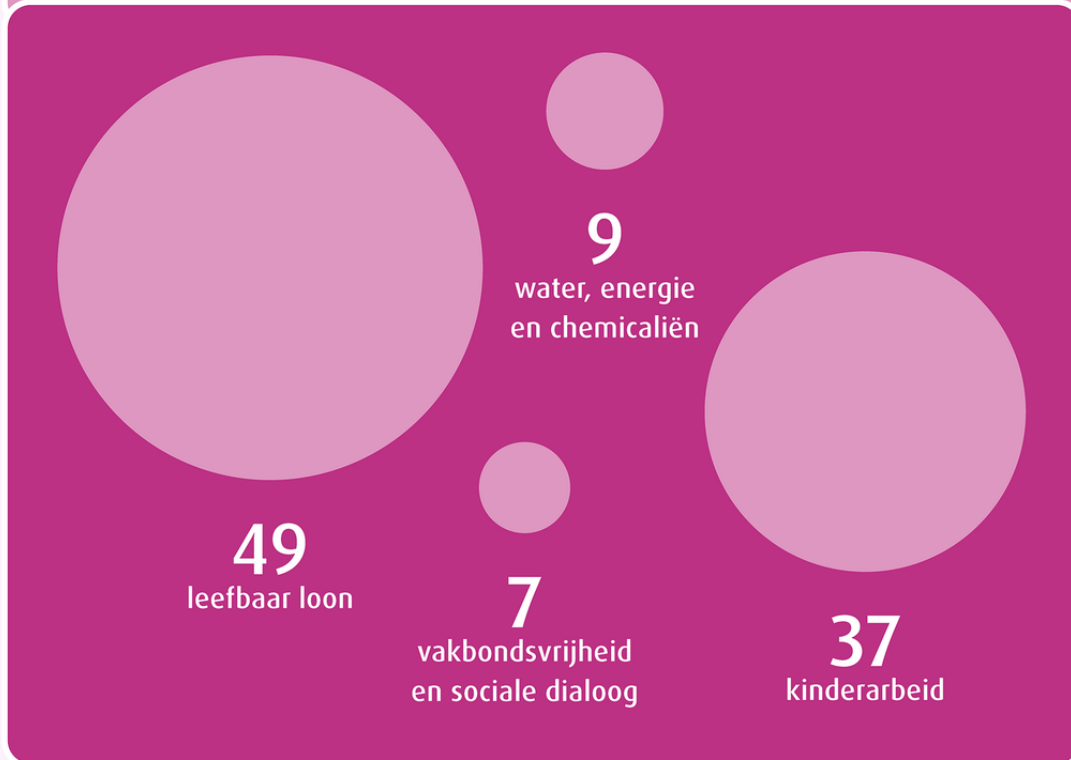
Cijfers impact van samenwerking

Bereikt resultaat

Meer vertrouwen, openheid en samenwerking binnen het convenant

- CKT-bedrijven hebben hun 2 prioritair risico's met CKT-partijen gedeeld. Dit biedt meer aanknopingspunten om samen te werken aan verbeteringen in de keten.

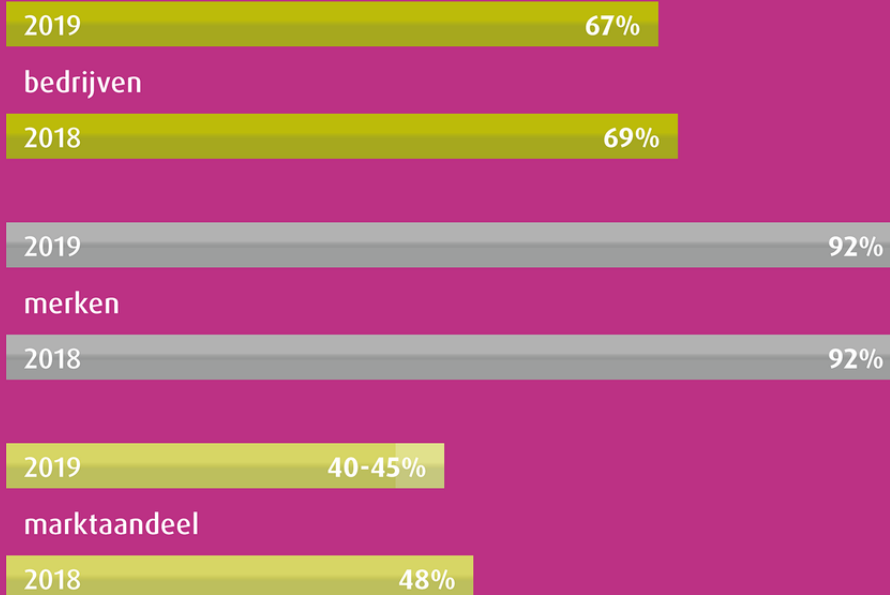
Bedrijven en partijen trekken samen op om risico's aan te pakken in productielanden

- Steeds meer CKT-bedrijven werken met elkaar samen om bij gedeelde leveranciers waar ze individueel te weinig slagkracht hebben geïdentificeerde risico's aan te pakken.
- Er zijn op verschillende thema's in totaal 29 *workshops en trainingen* gehouden, waarbij in totaal 688 deelnemers vanuit de merken aanwezig waren.

Uitbreiding, afstemming en internationalisering

Deelnemende bedrijven, merken en marktaandeel

In 2019 is het aantal CKT-bedrijven met 2 gedaald. Dit is het gevolg van mutaties. Er zijn 5 nieuwe deelnemers bijgekomen. Tegelijkertijd is de deelname van 7 bedrijven beëindigd, onder meer vanwege faillissement. Het aantal aangesloten merken is constant gebleven. Het marktaandeel kan niet precies worden berekend, omdat de omvang van de markt niet meer wordt gemeten. Doordat de totale omzet van deelnemende bedrijven in 2019 sterk onder druk stond, is de inschatting dat het marktaandeel eind 2019 is gedaald naar circa 40 à 45 procent.

- Er is meer afstemming en samenwerking met de [Duitse Textilbündnis](#), Sustainable Apparel Coalition (SAC) en de Organisatie voor Europese Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) ter bevordering van een [geharmoniseerde Europese due diligence aanpak](#).
- Het aantal [steunbetuigingsverklaringen](#) van (inter)nationale initiatieven en organisaties is gegroeid van 16 naar 17, door de aansluiting van *Cotton Connect*.
- 3 CKT-bedrijven zijn [geassocieerd lid](#) geworden bij de Duitse Textilbündnis.

Vier Voeters:

'Aandacht voor dierenwelzijn neemt toe'

Steeds meer bedrijven die textiel van dierlijke oorsprong gebruiken, willen het dierenwelzijn tijdens de productie verbeteren. Vier Voeters helpt hen daarbij.

Rekening houden met dierenwelzijn is een relatief nieuw onderwerp voor kleding- en textielbedrijven.

‘De laatste jaren is steeds duidelijker geworden dat ook dieren vaak onnodig lijden voor de productie van mode’, zegt Lonneke Bakker van dierenwelzijnsorganisatie Vier Voeters. ‘Een aantal schandalen is wereldwijd nieuws geweest, zoals de levend geplukte angorakonijntjes in China. Daardoor stellen consumenten steeds vaker kritische vragen aan kledingbedrijven.’

In 2018 bracht het convenant een rapport uit over de *big five*: leer, wol, bont, dons en zijde. Het rapport geeft een overzicht waar en hoe deze materialen worden geproduceerd en wat de risico’s zijn. Bakker: ‘Wij helpen bedrijven een visie te ontwikkelen op het gebruik van deze materialen: wat vind je wel of niet acceptabel? Vervolgens kan het bedrijf daar beleid op maken, bijvoorbeeld door niet-dierlijke of gecertificeerde alternatieven te gebruiken.’

Dierenwelzijn speelt zich vaak zo diep in de keten af dat er volgens Bakker moeilijk grip op is te krijgen. ‘Voor sommige producten bestaan certificaten of keurmerken. Daarmee kun je bepaalde grote risico’s uitsluiten, maar voor leer bijvoorbeeld nog niet. Bovendien zijn productieketens vaak zeer complex. Het begint allemaal met bewustwording en ontsluiting van kennis. Het convenant maakt deze kennis beschikbaar. Als bedrijven goed geïnformeerd zijn, kunnen ze bewuste keuzes maken en die aan hun klanten uitleggen.’ ■

Vakbonden maken vragenlijst voor inkopers

‘Doorvragen geeft een beter beeld’

Hoe kom je erachter hoe het écht zit met de vakbondsvrijheid en arbeidsvoorwaarden bij de leverancier waarmee je samenwerkt? CNV en FNV ontwikkelden voor bedrijven een vragenlijst om stevig door te vragen.

Is er vakbondsvrijheid in uw bedrijf?

‘Die vraag kan een leverancier met ‘ja’ beantwoorden. Maar hoe kom je erachter of dat werkelijk zo is en hoe die vakbondsvrijheid wordt ingevuld? Vakbonden CNV en FNV merkten dat veel modebedrijven met die vraag worstelen. Ze maakten daarom een vragenlijst die inkopers kunnen gebruiken bij hun gesprekken met leveranciers.

‘Met deze tool willen we modemerken helpen om dieper in te gaan op vakbondsvrijheid en de sociale dialoog binnen een bedrijf’, zegt Hanneke Smits, regiocoördinator Azië van CNV Internationaal. ‘Over de vrijheid van vakvereniging stellen we bijvoorbeeld negen aanvullende vragen, zoals: brengt uw bedrijf werknemers op de hoogte van hun rechten over de vrijheid van vakvereniging?’

In totaal telt de lijst zo'n veertig vragen over het beleid van de fabriek, de cao's en de manier waarop de sociale dialoog is georganiseerd. Smits: 'Het blijft complex om te achterhalen hoe sociale dialoog en vakbondsvrijheid in de praktijk functioneren, maar we hopen dat bedrijven hierdoor toch een beter beeld van de werkelijke situatie in de fabriek krijgen.'

De vragenlijst staat sinds medio 2018 op de website van het convenant. Smits heeft al van diverse bedrijven positieve reacties gekregen. 'We gebruiken de feedback van bedrijven om de vragen verder te verbeteren.'

'We have more influence on the working conditions and labor rights here in Cambodia, because of the agreements made in the Netherlands with Dutch garment brands. Through our partner organization CNV Internationaal, we can give a signal to Dutch brands if they buy products from a factory that is not complying with the labor law or that work with infeasible piece rates.' Ath Thorn, president of garment federation C.CAWDU from Cambodia

Middagje speeddaten met convenantdeelnemers

Kleding- en textielbedrijven weten steeds beter de weg te vinden naar ngo's, vakbonden en overheid om samen in actie te komen voor een eerlijker textielketen. Mede dankzij de speeddate-bijeenkomst die brancheorganisatie Modint in november 2018 organiseerde.

'Het was een kippenhok, de speeddates tussen vertegenwoordigers van textielbedrijven, ngo's, vakbonden en overheid. Mensen kwamen tijd te kort en maakten enthousiast vervolgafspraken.' Nienke Steen, MVO-manager bij Modint, kijkt tevreden terug op de speeddate-bijeenkomst van november. Naast zo'n dertig bedrijven uit de achterban van Modint waren ook vertegenwoordigers van de overheid, de vakbonden FNV en CNV, en ngo's als Unicef, Solidaridad, Vier Voeters en Arisa aanwezig.

'Het convenant wil bedrijven koppelen aan organisaties die kennis hebben op het gebied van bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden, vrijheid van vakvereniging en milieu. Vanouds zit er een spanning in die relatie, want ngo's en vakbonden vinden dat het bedrijfsleven een grotere rol moet spelen in het verbeteren van omstandigheden in bepaalde regio's. In het convenant is de afspraak gemaakt om elkaar opbouwend te helpen en in een veilige sfeer samen op te trekken. Die positieve opstelling zag je duidelijk terug tijdens de speeddates.'

De vakbonden en ngo's lieten in korte pitches zien wat zij met hun kennis en contacten voor bedrijven kunnen betekenen. Daarna werden de gesprekken in kleinere setting voortgezet. 'Voor deelnemers was dit een laagdrempelige en plezierige manier om elkaar te vinden. De bedoeling is dat er collectieve projecten worden opgezet waarin bedrijven, vakbonden, ngo's en overheid samenwerken. Deze bijeenkomst is een stimulans geweest om zulke projecten op te pakken.' Tijdens de bijeenkomst werd ook de Due Diligence-tool gepresenteerd. De tool laat zien welke ngo's en vakbonden zich in welke regio bezighouden met welk onderwerp.

Frans Bruin, directeur Yongo Europe:

'Kiezen tussen weggaan of blijven'

In ons due diligence-proces ontdekten wij dat onze fabrikant in Indonesië de werknemers onder het minimumloon betaalt. Het probleem is dat hij 10 procent voor de export produceert en 90 procent voor de binnenlandse markt. Als hij al zijn medewerkers het minimumloon gaat betalen, is hij niet meer concurrerend op de binnenlandse markt en moet hij de fabriek sluiten. Dan staan zo'n vijftig medewerkers op straat.

Dat stelde ons voor een dilemma: weggaan of blijven? Wij zijn dit met anderen gaan bespreken: het convenantsecretariaat, het Business Social Compliance Initiative (BSCI) en Solidaridad. Uiteindelijk kwamen we uit bij het CNV. Het CVN heeft relaties met lokale vakbonden en gaat samen met hen in gesprek met de fabrikant over de opties om het probleem op te lossen. Ik hoop dat we hier goed uitkomen.

Wij hebben er veel aan gehad om de samenwerking met andere partijen te zoeken. Ik hoop dat bedrijven die tegen soortgelijke problemen aanlopen, hetzelfde doen: het probleem aangaan en samenwerken. Dit is waarvoor we het convenant hebben ondertekend.'

Interview, Diewertje Heijl:

'Bedrijven verbreden blik tijdens werkbezoek Zuid-India en Bangladesh'

Voor het project bestrijding kinderarbeid in productieketens is in India en Bangladesh een werkbezoek afgelegd door de deelnemende partijen. Voor Bangladesh zijn Hunkemoller en CoolInvestments samen met UNICEF, FLA en Hivos. En in India hebben O'Neill Europe, Prenatal, WE Fashion en Miss Etam samen met Arisa, FLA en Hivos een bezoek gebracht.

Wij wilden de vertegenwoordigers van de deelnemende bedrijven een bredere kijk op de textielsector geven', zegt Diewertje Heyl van Arisa. 'Ze hebben niet alleen met hun eigen leveranciers gesproken, maar ook met vertegenwoordigers van de overheid en met mensen van SAVE. Dat is een maatschappelijke organisatie waarmee wij al twintig jaar samenwerken in Zuid-India. Een breder beeld maakt de werkelijkheid vaak ook complexer. Hoe krijg je zicht op de toeleveranciers van jouw leverancier? En op de risico's van kinderarbeid en gedwongen arbeid in de keten? Hoe ga je in gesprek met leveranciers over kinderarbeid? Dat zijn ingewikkelde vragen.'

Het bezoek was het startsein voor de lokale activiteiten van het project: SAVE gaat trainingen geven aan de leveranciers van de vier bedrijven, zowel op managementniveau als op werknemersniveau. De trainingen gaan over het voorkomen van kinderarbeid en gedwongen arbeid, arbeidsomstandigheden, seksuele intimidatie en gezondheid en veiligheid.

Heyl: 'De ene leverancier staat daar meer voor open dan de andere. Per leverancier bekijken we wat we kunnen bereiken.' De delegatie had tijdens het werkbezoek ook een ontmoeting met een producent die de trainingen van SAVE al had gevolgd. 'Hij vertelde dat er samen met SAVE al veel is bereikt in deze regio, maar dat er ook nog veel moet gebeuren, met name om de positie van kwetsbare jonge meisjes te verbeteren.'

Gelijktijdig is in Bangladesh CCR CSR, UNICEF's lokale partner, gestart met de implementatie van het UNICEF's Better Business for Children programma. Een 6-staps programma specifiek ontworpen om op duurzame wijze positieve impact van bedrijven op het leven van kinderen te vergroten en de negatieve te ondervangen, waarbij management en medewerkers uit alle lagen van de organisatie actief betrokken worden. Dit programma is gericht op het bouwen van kennis en capaciteit, en het demonstreren van resultaten om vervolgens deze aanpak op te schalen in globale waardeketens.